

Jutlus Nõos P, 29.04.18 kell 11.00, *Cantate*

Lektsioonid: Js 4:2–6; Jh 15:10–17

Pihikõne: Jh 15:4

Jutlus: 1Jh 3:18–24

Laulud: 312 (1–7); 314 (1–4, 5); 352 (1–3); 309 (1–4)

Lapsed, ärgem armastagem sõnaga ja keelega, vaid teoga ja tõega! Sellest me tunneme, et oleme pärit tõest. Ja me võime kinnitada tema ees oma südant, et olgu mis tahes, milles meie süda meid süüdistab, Jumal on siiski meie südamest suurem ja tema teab kõik. Armsad, kui meie süda ei süüdistata, siis on meil julgus Jumala ees ja mida me iganes palume, seda me saame temalt, sest me peame tema käske ja teeme, mis on tema silmis meelepärane. Ja see on tema käsk, et me usuksime tema Poja Jeesuse Kristuse nimesse ja armastaksime üksteist, nii nagu tema meile on käsu andnud. Ja kes peab tema käske, püsib Jumalas ja Jumal temas. Ja sellest me tunneme ära, et tema püsib meis – Vaimust, kelle ta meile on andnud.

Tänane kirikukalendri-järgne pühapäevateema „Taevariigi kodanikuna maailmas“ eeldab vastamist, milline see elu siis taevariigi kodanikuna maailmas peab olema. Ja pühapäevaks antud kirjakoht annab meile kohe algul selleks vastuseks otsese viite: taevariigi kodaniku hoiak peab olema armastav.

Iseensesest on sõna „armastus“ ju nii hästi arusaadav ja üleskutse „armastage“ samuti. Eriti kui selle sõna kreekakeelseks vasteks on verb ἀγαπάω, mis teatavasti tähendab n-ö vaimset armastust, usaldavat suhet kellegi, nt venna vastu, ka Jumala vastu. 1Jh 4:8 on ju ka öeldud, et Jumal on armastus. Ἀγάπη pole seega igal juhul mitte meeleline või erootiline armastus.

Alati on aga probleemiks sellise armastamise praktiline külg. Milline siis see ἀγάπη peab praktikas välja nägema?

Enne, kui jõuame selle juurde, mida õpetab ἀγάπη praktikast tänane kirjakoht, vaadake korraks 1Jh kirja veidi eestpoolt, sest armastusest hakatakse siin rääkima juba varem. 1Jh 2:10jj on öeldud: „Kes armastab oma venda, see püsib valguses ja ta ei ole pahanduseks. Kes aga vihkab oma venda, see on pimeduses ja kõnnib pimeduses ega tea, kuhu ta läheb, sest pimedus on sõgestanud tema silmad.“ Valgus viitab muidugi Jumalale (1Jh 1:5) ja järelikult on vennaarmastus justnagu indikaatoriks inimese ja Jumala korras suhtele. Kes venda ei armasta, sellel on vahekorras Jumalaga midagi viltu.

Kuid kes on siis see vend või – arusaadavalt – ka õde, keda tuleb armastada? Kas on mõeldud kõiki inimesi, kellega elutee meid kokku viib, st ligimesi (tähendamissõna halastajast samaarlasest Lk 10:30–37!), või ainult usukaaslast, neid kellega oleme kogoduslikus osaduses, vendi ja õdesid Kristuses?

1Jh 2:15jj on ju kirjutatud: „Ärge armastage maailma ega seda, mis on maailmas! Kui keegi armastab maailma, siis ei ole temas Isa armastust. Sest kõik, mis on maailmas – lihamu ja silmahimu ja elukõrkus –, ei ole Isast, vaid maailmast. Ja maailm kaob ja tema himu, aga kes teeb Jumala tahtmist, püsib igavesti.“

See mõtteavaldus viib mõtted pigem sellele, et igal juhul tuleb taunida seda, mis on vastuolus Jumala tahtega – 1Jh autor võtab selle kokku mõistega „maailm“. Armastada ei tule seda, mis on maailmas – lihamu ja silmahimu ja elukõrkust – ja siin pole vahet, kas armastuse objektiks on usukaaslane või keegi väljaspool kogudust. Teisisõnu, kui meie usukaaslane või ligimene talitab Jumala tahtmise vastu, siis ei tule seda armastusest usukaaslase või ligimese vastu heaks kiita, vaid juhtida tema tähelepanu sellele puudusele. *Agape* eest tuleb justkui takistused kõrvaldada, et ta muutuks tõsiseltvõetavaks.

Meie tänane kirjakoht lisab siia juurde lisavarjundi. Apostel pöörduv meie poole üleskutsega: „Lapsed, ärgem armastagem sõnaga ja keelega, vaid teoga ja tõega!“ Sõna vastandiks on siin tegu ja keele vastandiks tõde. Pole vaja kõnelda armastusest, vaid teha armastustegusid. Pole vaja öelda kellelegi ilusaid lauseid, vaid tõde.

Millised siis on need armastused ja tõde?

Armastuste näite toob apostel enne meie kirjakohta algust ise 1Jh 3:17: „Kui nüüd kellelgi on selle maailma vara ja ta näeb oma venna olevat puuduses, ent lukustab oma südame tema eest – kuidas saab Jumala armastus jääda temasse?“ Niisiis on Jumala tahtega kooskõlas siiras heategevus. Heategevusega tegelevad tänapäeval paljud inimesed, nii kristlased kui ka need, kelle puhul pole teada, kas nad on kristlased või mitte. Kui üks inimene aitab teist, lootmata selle eest midagi vastu saada, siis on armastusenõue täidetud.

Kuidas aga väljendada armastades tõde? Sellele küsimusele polegi nii lihtne vastata. Põimin siia vahele ühe hiljuti avaldunud vastasseisu.

Seoses EELK Kirikukogul möödunud teisipäeval, 24. aprillil vastuvõetud avaldusega mehe ja naise vahelise abielu Põhiseaduses põlistamise toetuseks on tõusnud jälle kord poleemika homoseksuaalsuse poolt ja vastu. Kirikukogul nimetatud avalduse poolt hääletanute jaoks on piibellik tõde see, et abielu peab olema mehe ja naise vahel. Vastu hääletanute jaoks aga on piibellik tõde täpselt vastupidine, kusjuures argumendiks on see, et Jeesus ei kuulutanud mitte uut moraali, vaid Jumala ühesugust armastust kõigi vastu, nii hetero- kui homoseksuaalide vastu.

Mõlemad, nii homoseksuaalide abielu pooldajad kui ka vastased lähtusid oma usust ja püüdsid väljendada tõde. Apostel ütleb meie tänases kirjakohtas, et kui meie süda ei süüdistata, siis on meil julgus Jumala ees. Süda ei süüdistanud neid, kes hääletasid Kirikukogul mehe ja naise vahelise abielu poolt, ega ka neid, kes hääletasid vastu.

Kummalgi poolel pole õigust teist hukka mõista, kuid kaotaja pool peab teist tunnustama. Kui enamus otsustas, et abielu peab olema mehe ja naise vahel, siis tegid nad seda oma usu ajal. Ja lähtusid Jumala käsust, mida Piibel nende arvates abielu suhtes väljendab. Kui vastaspool usub, et täidab samuti Jumala käsku, siis näitab aeg, kummal õigus on. Praegu aga tuleb tunnustada enamust.

Võib küsida, et kui kaks rühma kristlasi üksteisele mingis küsimuses vastandub, siis kas mõlemal saab korraka õigus olla? Kas mõlemad väljendavad tõde? Kas tõdesid on siis rohkem kui üks?

Ei, tõdesid on ikka ainult üks. Ja kristlane peab püüdlema tõe poole, nii nagu Püha Vaim talle seda südamesse annab. Kuid lõplik tõde pole inimlik veendumus mingis küsimuses, vaid lõplik tõde on Jumalas. Lõplik tõde on Jumal ise.

Apostel Paulus ütleb 1Kr 13:12j: „Praegu me näeme aimamisi nagu peeglist, siis aga palgest palgeste. Praegu ma tunnetan poolikult, siis aga tunnetan täiesti, nagu minagi olen täiesti tunnetatud. Ent nüüd jääb usk, lootus, armastus, need kolm, aga suurim neist on armastus.“ Meie võime tõde näha on seega veel poolik. Kuid Jumal on meile juba praegu andnud armastuse, mis aitab meil selles poolikuses siiski üksteisega leppida ja mitte käituda nagu Kain ja Aabel.

Arvan, et meie tänase kirjakohta apostel mõtleb sama kui ta ütleb: „Ja see on tema käsk, et me usuksime tema Poja Jeesuse Kristuse nimesse ja armastaksime üksteist, nii nagu tema meile on käsu andnud.“ Abieluküsimus on inimestele oluline ja kristlased peavad selles väljendama oma selget seisukohta, nagu äsja ongi tehtud. Kuid armastus, mis tuleb üksnes Jumalalt hoiab ära viha ja raevu kristlaste seas, kes üksteise tõega ei lepi. Jumala armastus on nagu heatahtlik ja tark lepitaja, kes oskab vennad ja õed jälle omavahel koos tööle panna.

Tehkem siis heategusid ja taotlegem ikka tõde! Kuid jäagem Jeesuse Kristuse nimesse: küll siis Jumal teeb kõik korda!

Aamen.